

Voluntate Legum

Panum, quod vocant.

Tres posteriores libri Codicis D. Iustiniani
SACRATISSIMI PRINCIPIS,

AUTHENTICÆ, SEV NOVELLÆ CONSTITUTIONES
EIVSDEM PRINCIPIS.

*Feudorum libri duo,
Constitutiones Frederici II. Imperatoris,
Extraneantes duæ Henrici VII. Imperatoris,
Tractatus de pace Constantiæ.*

Quibus accessere IACOBI CUIACII NOTE, OBSERVATIONES,
& EMENDATIONES solennes:

Omnia nunc rectius, quàm antè, recensita, accuratissimèque reparata.

Sumptibus Iacobi Cardon & Petri Cauellat.

Cum Præiudicio Christianissimæ Francorum & Navaræ Regis.

Rubricæ trium postremorum librorum Codicis.

INDEX ALPHABETICVS RVBRICARVM

trium postremorum librorum Codicis.

D

De Additionibus in tit. de fide instrumentorum. li. 10. tit. 3. col. 10.
 de Administratione rerum publicarum. li. 11. tit. 30. col. 151
 de Agnitione in rebus. li. 12. tit. 10. col. 262
 de Agnitione censuræ & colonie. li. 11. tit. 47. col. 168
 de Agricola, & mancipio domanico, &c. li. 11. tit. 67. col. 217
 de Alexandria primatibus. li. 11. tit. 28. col. 150
 de Argentiis, & parangariis. li. tit. de curia publica. col. 317
 de Arentis simulibus. li. 11. tit. 14. col. 148
 de Arentis, & tributa. li. 10. tit. 16. col. 26
 de Apochis publicis, &c. li. 10. tit. 12. col. 36
 de Apparitionibus Comitibus Orientis. li. 12. tit. 57. col. 326
 De Apparitionibus magistrorum militum. li. 12. tit. 95. col. 329
 de Apparitionibus prefetti auzona. li. 12. tit. 59. col. 330
 de Apparitionibus prefetti urbi. li. 12. tit. 54. col. 324
 De Apparitionibus prefectorum praetorio, &c. li. 12. tit. 55. col. 325
 de Apparitionibus Praefectis, & legatis. li. 12. tit. 56. col. 326
 de Aqueductu. li. 11. tit. 41. ca. 161
 de Argentiis praetio, quod ibi fuerit infertur. li. 10. tit. 76. col. 120
 de Atheris. li. 10. tit. 13. col. 100
 de Auri illatione in fine Prætoratoribus. col. 117
 de Auri publici perferatoribus. li. 10. tit. 71. col. 118
 de Auro coronario. li. 10. tit. 74. col. 118

D

De bonis vacantibus, & de incorporatione. li. 10. tit. 10. col. 17

D

De Canone fragmentario urbis Romae. li. 11. tit. 21. col. 146
 de Canone largitionalium titularum. li. 10. tit. 23. col. 139
 de Capiendo & distrabendis pignori- bus tributorum causa. li. 10. tit. 51. col. 36
 de Capitatione civium censibus eximē- do. li. 11. tit. 24. col. 189
 de Castellis amonico palatinorum pe- culis. li. 11. tit. 31. col. 284
 de Castellis pecunia militum, & profes- sitis annua. li. 11. tit. 57. col. 291
 De Castellis, & ministeriis. li. 11. tit. 26. col. 177
 de Censibus, & censuribus, &c. li. 12. tit. 17. col. 193
 de Classis. li. 11. tit. 11. col. 140
 de Cohortibus, &c. li. 11. tit. 38. col. 326

de Collatione erit. li. 10. tit. 19. col. 45
 de Collatione domanico, vel vicinari- rum. li. 10. tit. 18. col. 44
 de Collatione fundorum fiscalium, vel rei privatae, &c. li. 11. tit. 71. col. 224
 de Collatione fundorum patrimonialium, & emphiteuticorum. li. 11. tit. 64. col. 213
 de Collegiis, & ebartiprati, &c. li. 11. tit. 17. col. 143
 de Colonia Syriacis. li. 11. tit. 51. col. 191
 de Colonia Palaestina. li. 11. tit. 50. col. 189
 de Colonia Thracensibus. li. 11. tit. 51. col. 191
 de Comitibus, & archidiaconi sacri pale- sty. li. 12. tit. 13. col. 246
 de Comitibus consistorium. li. 12. tit. 15. col. 244
 de Comitibus & tribuna secliarum. li. 12. tit. 11. col. 245
 de Comitibus qui provincias regunt. li. 12. tit. 14. col. 246
 de Comitibus rei mali. li. 12. tit. 245
 de Communi. li. 12. tit. 43. col. 308
 de Conditio in publicis hereditatibus. li. 10. tit. 26. col. 22
 de Conduclibus, & procuratoribus, &c. li. 11. tit. 71. col. 223
 de Consulibus, &c. li. 12. tit. 52. col. 214
 de Conventibus fisci debitoribus. li. 10. tit. 2. col. 6
 de Corniculariis, & primipulariis. li. 12. tit. 48. col. 216
 de Cupressis ex luce Dapner. li. 12. tit. 77. col. 227
 de Curse, &c. li. 12. tit. 23. col. 170
 de Curse publica, &c. li. 12. tit. 71. col. 317

De quibus manebat, vel presta- tionibus, &c. li. 10. tit. 48. col. 92
 de Debitibus curatum. li. 11. tit. 32. col. 253
 de Detentis. li. 12. tit. 27. col. 279
 de Decretis decretorum super immuni- tate quibusdam con. li. 10. tit. 26. col. 87
 de Decretis urbis Romae. li. 11. tit. 15. col. 141
 de Decretis, & fidei iurata, &c. li. 10. tit. 31. col. 45
 de Delatoribus. li. 10. tit. 11. col. 19
 de Deservibus, &c. li. 12. tit. 310
 de Dignitatibus. li. 11. tit. 1. col. 229
 de Discipulis. li. 10. tit. 30. col. 41
 de Diversis officiis, &c. li. 12. tit. 60. col. 331
 de Diversis gradibus urbanis, & rusticis, li. 11. tit. 69. col. 219
 de Domestico & procuratoribus. li. 12. tit. 17. col. 250

De Equitibus dignitate. li. 12. tit. 31. col. 384
 de Evocatione militum auzona. li. 12. tit. 37. col. 266
 de Exaltationibus tributorum. li. 10. tit. 29. col. 31

de Exaltatione, & translocatione militum auzoniarum. li. 11. tit. 39. col. 303
 de Excusationibus arrifenna. li. 10. col. 108
 de Excusationibus munerum. li. 10. tit. 47. col. 87
 de Excusationibus, & exaltationibus. li. 11. tit. 61. col. 324
 de Expensis ludorum. li. 11. tit. 41. col. 211

De Fabricationibus. li. 11. tit. 2. col. 146
 de Fide instrumentorum, & iure iusta fiscalis, &c. li. 10. tit. 3. col. 10
 de Filiofamilias, &c. li. 10. tit. 30. col. 103
 de Fidei Officialium militarium. li. 12. tit. 28. col. 311
 de Fiscalibus vestris. li. 10. tit. 8. col. 13
 de Francorum Alexandrino. li. 11. tit. 27. col. 149
 de Francorum urbis Constantinopolita- nae. li. 11. tit. 23. col. 147
 de Fugitivis colonis patrimonialibus, salutaribus, & emphiteuticis. li. 11. tit. 63. col. 213
 de Fundis & salibus rei domanicae. li. 11. tit. 66. col. 217
 de Fundis limitrophis, &c. li. 11. tit. 65. col. 217
 de Fundis rei privatae, &c. li. 11. tit. 65. col. 217
 de Fundis patrimonialibus, & salutaribus, & emphiteuticis, &c. li. 11. tit. 66. col. 217

De Gladiatoriis. li. 11. tit. 43. col. 166
 de Gregis dominis. li. 11. tit. 71. col. 223

De His qui à principe vacantibus acciperunt. li. 10. tit. 44. col. 86
 de His qui ex officio, &c. li. 11. tit. 38. col. 158
 de His qui ex publica collectione. li. 10. tit. 71. col. 108
 de His qui ex publicis rationibus manū pecuniam accipiunt. li. 10. tit. 6. col. 14
 de His qui in exitum dant, &c. li. 10. tit. 19. col. 102
 de His qui in templis stipendium sacra- mento sibi sunt. li. 10. tit. 14. col. 101
 de His qui manent, &c. li. 10. tit. 11. col. 95
 de His qui se deserunt. li. 10. tit. 13. col. 23
 de His qui sponte munera publica sub- eunt. li. 10. tit. 41. col. 84
 de Honorariis vehicularibus. li. 11. col. 145

De Immunitate nemini succeden- da. li. 10. tit. 25. col. 41
 de Impugnanda iurata deserviente. li. 10. tit. 35. col. 72
 In quibus causis colonis censuri dominos accusare possunt. li. 11. tit. 49. col. 189
 de Incolis, & ubi quis dominus habe- re videtur, &c. li. 10. tit. 39. col. 77
 de Inquisitionibus. li. 10. tit. 17. col. 19
 de Insuperbis. li. 10. tit. 57. col. 302
 de Insuperbis munerum, & honorum in- ti. de muneribus, & honoribus. col. 80
 de Insuper

Institutionum,

SIVE

PRIMORVM TOTIVS IVRIS prudentiæ Elementorum, LIBRI QVATVOR.

DN. IVSNTIANI sacratissimi Principis autoritate, iussuque compositi.

*Commentarijs Accursij, Consij, Dionysij Gothofredi, & multorum aliorum doctorum hominum scholæ,
accesserunt IACOBI CYLACII, Iurisconsultorum nostræ ætatis corriphe NOTE solemnes,
OBSERVATIONES, & EMENDATIONES accuratissime:*

QVIBVS

Continentur varix legum sectiones, similitudines, contrarietates; eandemque simul, ac
verborum difficultum interpretationes, acque explanationes.

CVM

REMISSIONIBVS PETRI BROSSEL

Omnia à mendis quàm accuratissimè repurgata; atque vindicata.

LVGDVNI,

Sumptibus Iacobi Cardon & Petri Cauellat.

M. DCXXVII.

Cum Privilegio Christianissimi Franc. & Navar. Regis.

CARMINA RVBRICARVM

PRIMI LIBRI INSTITVTIONVM,

quæ sunt numero sex, & viginti.

Istoria, in natura, personæque subsistit,
 Ingeniis debent aduersione fieri.
 Non enim dominus seruis suo liberat, ut vult.
 Fugit lex, iuris aliam, paria circa.
 Nabet, adoptatus, soluit, tutela, dabirque.
 Agnatus, capitis, patronus, atque paratus.
 Est fidem tutori, est aduersione, & aliter.
 Tanti, curatur tenuitate sit dare iure.
 Excusat, tutor suspensus erit remouendus.

De iustitia, & iure. De iure naturali, gentium, & ciuili. De iure personarum. De ingenuis. De libertinis. Quibus ex casibus manumittere non licet. De lege Falciana Caninia tollenda. De his, qui sui, vel aliam iuris sunt. De patria potestate. De nuptiis. De adoptionibus. Quibus modis ius patriæ potestatis soluitur. De tutelis. Qui testamento tutores dari possunt. De legitima agnatorum tutela. De capitis deminutione. De legitima patronorum tutela. De legitima parentum tutela. De fiduciaria tutela. De Atiliana tutore, & eo, qui ex lege Julia, & Tertia daturus. De auctoritate tutorum. Quibus modis tutela finitur. De curatorem. De interdictione tutorum, vel curatorum. De excusationibus tutorum, vel curatorum. De suspectis tutoribus, vel curatoribus.

Rubricæ secundæ sunt quinque, & viginti.

*Res, corpus, seruit, usufructus sit, & usus.
 Est usufructus, est doctus, est aliam.
 Quæ, testatis, miles permittit non omis.
 Exheres, hic testatis, hic substituto.
 Informis, vel inofficis, heres qualis, legat
 Hinc aduersione, falcate, veniunt, singula, codex.*

De rerum diuisione, & acquirende ipsarum dominio. De rebus corporalibus & incorporalibus. De seruitutibus multorum prædiorum. De usufructu. De usu, & habitatione. De viuectionibus, & longi temporis prescriptionibus. De donationibus. Quibus alienatio licet, vel non. Per quas personæ nobis acquiruntur. De testamentis ordinatis. De militari testamento. Quibus non est permittit facere testamentum. De exheredatione liberorum. De heredibus instituentis. De vulgari institutione. De pupillari institutione. Quibus modis testamenta inuidentur. De inofficioso testamento. De heredum qualitate, & differentia. De legatis. De ademptione legatarum. De lege Falcidia. De fideicommissariis hereditatibus, & ad testamentum confusum. Trebellianum. De singulis rebus per fideicommissum relidis. De excusilla.

Rubricæ tertij sunt triginta.

*Fert, intestatum, agnatis, Tertius, & Orfic.
 Cognatis gradibus, seruis, libertis indolent.
 Signo libertas, possessio, & arago quarta.
 Post addita bona, successio dupla recessio.
 Oblige, re, verbis, duo, cum seruis stipulantur.
 Dimisit, est & iustitia, atque fiducia omni.
 Litera, consensus, emitt, & locat, linc, sociabit.
 Et post mandatum, quasi contrabito, querita, tollit.*

De hereditatibus, quæ ab intestato deseruntur. De legitima agnatorum successione. De testamentaria. Tertulliano. De testamentaria confusio. De successione cognatorum. De gradibus cognationum. De legitime cognatione. De successione liberorum. De designatione liberorum. De bonorum possessionibus. De acquisitione per arrogationem. De eo, cui libertatis causa bona addicuntur. De successione sublaris, quæ fit per bonorum venditiones, & ex testamentaria confusio. De obligationibus. Quibus modis contrahitur obligatio. De verborum obligationibus. De duobus reis stipulandi, & promittendi. De stipulatione seruorum. De diuisione stipulationum. De inuicibus stipulationibus. De fideiussoribus. De literarum obligationibus. De obligationibus ex consensu. De emptione, & venditione. De locatione, & conductione. De societate. De mandato. De obligationibus, quæ ex quasi contractu nascuntur. Per quas personæ nobis obligatio acquiritur. Quibus modis tollitur obligatio.

Rubricæ quartæ sunt decem, & octo.

*Delictum, rapit, agnatis, iniuria subsit.
 Ex quasi delinquens, ego, vel gero, noxia, pæper.
 Per quas, fardabo, pæper, & pæper, replicabo.
 Sunt interdita, cum panis, effidique.
 Publica iudicia reperit in fine locata.*

De obligationibus, quæ ex delicto nascuntur. De vi bonorum raptorum. De lege Aquilia. De iniuriis. De obligationibus quæ ex quasi delicto nascuntur. De actionibus. Quod cum eo, qui in aliena potestate est, negotium gestum esse dicitur. De noxalibus actionibus. Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. De his, per quos agere possumus. De conditionibus. De perpetuis, & temporalibus actionibus, & quæ ad heredes, & in heredes transeunt. De exceptionibus. De replicationibus. De interditiis. De pena temeræ litigantium. De officio iudicis. De publicis iudiciis.

Finis Institutionum, quæ sunt numero xxii.

